

Umhverfisstofnun
Áb. SF
25 MAÍ 2004
54.55
Tilv. UST20040500076

Skipulagsstofnun
Auður Yr Sveinsdóttir
Laugavegi 166
150 Reykjavík

UST

Umhverfisstofnun

Environment and Food Agency of Iceland

• Suðurlandsbraut 24
15 • 104 Reykjavík, Ísland

• Sími: +354 531 2000

Fax: +354 531 2010

• umhverfisstofnun@ust.is

• www.umhverfisstofnun.is

21. maí 2004

Tilvísun: UST20040500076/sf

Landfyllingar við Gufunes í Reykjavík. Tillaga að matsáætlun.

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar dags. 10. maí sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um tillögu að matsáætlun vegna ofangreindrar framkvæmdar. Umhverfisstofnun gerir eftirfarandi athugasemdir.

Afmörkun landfyllinga

Umhverfisstofnun bendir á að afmörkun landfyllingar við norðanvert Gufunes, sbr. mynd 1 í tillögu að matsáætlun, miðast við lögum skilgreinds hafnar- og athafnasvæðis í Geldinganesi í staðfestu aðalskipulagi Reykjavíkur. Borgarráð Reykjavíkur hefur hins vegar nýlega samþykkt viljayfirlýsingu tíu sveitarfélaga um sameiningu Reykjavíkurhafnar, Akraneshafnar, Grundartangahafnar og Borgarneshafnar í eitt fyrirtæki frá og með 1. janúar 2005. Í samþykkt borgarráðs segir m.a.:

„Með sameiningu Reykjavíkurhafnar, Akraneshafnar, Grundartangahafnar og Borgarneshafnar, verður ekki lengur þörf fyrir uppbyggingu nýs hafnarsvæðis fyrir Reykjavík í Geldinganesi. Því er skipulags- og byggingarnefnd falið að hefja undirbúning að breytingu aðalskipulags Geldinganes. Þannig verði hluta svæðisins breytt í blandaða byggð, með áherslu á íbúða- og atvinnusvæði.“

Umhverfisstofnun bendir á að vegna fyrirhugaðrar breytingar á landnotkun í Geldinganesi væri ástæða til að endurskoða afmörkun, lögum og stærð fyrirhugaðra landfyllinga enda þarf svæðið væntanlega ekki lengur að taka mið af lögum hafnar- og athafnasvæðis samkvæmt núgildandi aðalskipulagi. Jafnframt bendir stofnunin á að við endurskoðun áætlana um landnotkun í Geldinganesi ætti að taka tillit til þess að strandsvæði eru tilvalin til útivistar. Leggja ætti áherslu á að halda ströndinni við Geldinganes, í Eiðsvík og nágrenni óraskaðri eftir því sem kostur er og gera þar ráð fyrir aðgengi almennings.

Fyrirhuguð byggð

Umhverfisstofnun benti á það í umsögn um drög að tillögu að matsáætlun að í umhverfismati aðalskipulags Reykjavíkur 2001-2024 kemur fram að unnið verði sérstakt umhverfismat samhliða deiliskipulagsvinnu, vegna nýrrar byggðar á svæðinu og það kynnt íbúum í grenndinni. Að mati stofnunarinnar væri æskilegast að gert yrði heildstætt mat á umhverfisáhrifum landfyllingar og skipulagi byggðar á svæðinu, þar sem m.a. væri gerð

grein fyrir sjónrænum áhrifum, s.s. fyrir íbúa í Rimahverfi. Í því sambandi má benda á að tilgangurinn með landfyllingunni er fyrst og fremst að skapa land fyrir samfellda og þétta byggð og að án áforma um byggð á svæðinu væri ekki þörf á landfyllingu á þessum stað. Ekki er samkvæmt matsáætlun gert ráð fyrir heildstæðu mati á umhverfisáhrifum landfyllingar og skipulagi byggðar en Umhverfisstofnun telur þó til bóta að nú er fyrirhugað að sýna í matsskýrslu hugmyndir um útlit svæðisins eftir uppbyggingu, sbr. umfjöllun um landslag og sjónræna þætti í tillögu að matsáætlun.

Dýpkunarefni

Í tillögu að matsáætlun kemur m.a. fram að líkur séu á að í samstarfi við Reykjavíkurhöfn verði unnt að losa dýpkunarefni úr dýpkunarframkvæmdum við Sundahöfn í gerð landfyllinga við Gufunes og gæti magn þess efnis orðið 500.000 til 1.000.000 m³. Umhverfisstofnun telur eðlilegt að í matsskýrslu kom fram þær upplýsingar sem þurfa að liggja fyrir þegar sótt er um leyfi fyrir varpi dýpkunarefna í hafid sbr. 13. gr. laga nr. 32/1986 um varnir gegn mengun sjávar og leiðbeinandi reglna um meðferð dýpkunarefnis.

Mengun

Í tillögu að matsáætlun segir m.a.: „*Rannsóknir á landi fóru fram síðastliðið sumar og voru þá greind COD og ammóníak í einum læk. Ekki greindist PCB né olíuefni og var því ekki farið í frekari sýnatöku á þessum stað.*”

Umhverfisstofnun leggur áherslu á að í matsskýrslu komi fram staðsetning viðkomandi læks og hvar sýni voru tekin. Nauðsynlegt er að skýrsla Umhverfis- og heilbrigðisstofnu Reykjavíkur um athugun á sigvatni verði fylgirit með matsskýrslu.

Umhverfisstofnun bendir á að auk þess að kanna mengun sets er nauðsynlegt að athuga hvort gasmengunar gætir í Gufunesi enda var þar áður urðunarstaður fyrir sorp. Slíkt er nauðsynlegt vegna fyrirhugaðrar byggðar á svæðinu en gas sem myndast rennur undan halla og getur safnast í lægðir og jafnvel kjallara húsa. Þrátt fyrir að skipulag fyrirhugaðs íbúðarsvæðis sé ekki háð mati á umhverfisáhrifum lögum samkvæmt verður að tryggja öryggi fyrirhugaðrar íbúðarbyggðar og huga að þáttum eins og hugsanlegri gasmengun.

Umhverfisstofnun bendir á að ef mengað sigvatn rennur stöðugt um lagnaleiðir er talinn möguleiki á að ýmis mengandi efni, s.s. PAH-efni, berist inn í plastleiðslur fyrir neysluvatn. Tryggja verður að sú hætta skapist ekki, m.a. með því að huga að legu lagna í landinu.

Útivist

Í tillögu að matsáætlun segir m.a.:

„*Það land sem liggur að fyrirhuguðum landfyllingum hefur ekki verið skilgreint sem útivistarsvæði í aðalskipulagi. Suður og austur af því svæði sem skilgreint er fyrir blandaða byggð á aðalskipulagi er svæði sem skilgreint er sem opið svæði til sérstakra nota. Stofnstígur liggur meðfram Strandvegi töluvert austur af svæðinu.*”

Umhverfisstofnun bendir á að samkvæmt skýringarblaði AR17 (Heildarskipulag útivistarsvæða) með staðfestu aðalskipulagi Reykjavíkur eru öll útivistarsvæði innan byggðar skilgreind sem opin svæði til sérstakra nota í aðalskipulaginu. Þar kemur jafnframt fram að samkvæmt aðalskipulaginu er gert ráð fyrir þjónustu- og upplýsingamiðstöðvum fyrir útivistarsvæði borgarinnar á nokkrum stöðum. Einn þeirra er Gufunesbær.

Laxfiskar

Í tillögu að matsáætlun er vísað til skýrslu Veiðimálastofnunar um farleiðir og gönguafferli laxafiska á ósasvæði Elliðaánna þar sem m.a. kemur fram að farleiðir laxafiska liggja sitthvoru megin við Viðey og þar af leiðandi meðal annars um það svæði sem fyrirhugað er að fylla upp. Í matsskýrslu verður fjallað nánar um niðurstöður þeirrar skýrslu og hver möguleg áhrif gætu orðið á farleiðir fiska. Ekki verður farið út í sérstakar rannsóknir vegna þessa.

Umhverfisstofnun telur að í matsskýrslu verði að koma fram með hvaða hætti megi tryggja að búsvæði og farleiðir fiska skaðist ekki við framkvæmdirnar. Jafnframt telur stofnunin æskilegt að metin verði hugsanleg sammögnunaráhrif með öðrum fyrirhuguðum framkvæmdum á svæðinu.

Straumar

Í tillögu að matsáætlun kemur fram að ákveðið hefur verið að reikna sjávarstrauma á svæðinu á nýjan leik miðað við breyttar forsendur. Reiknaðir verða sjávarstraumar miðað við núverandi aðstæður borið saman við þær breytingar sem verða í kjölfar landfyllinga. Umhverfisstofnun telur æskilegt að athuga með breytingar á straumum með hliðsjón af öllum þeim framkvæmdum sem fyrirhugaðar eru á svæðinu, þ.m.t. landfyllingum og Sundabraut, og líta þannig á þær í heild sinni.

Framsetning gagna

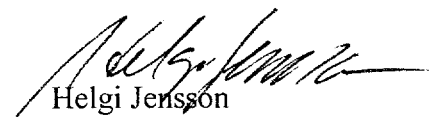
Umhverfisstofnun bendir á að samkvæmt lið 3.c. í 13. gr. reglugerðar nr. 671/2000 um mat á umhverfisáhrifum skal í matsáætlun m.a. koma fram eftir umfangi og eðli framkvæmdar, eftir því sem við á, lýsing á því hvernig fyrirhugað er að standa að mati á umhverfisáhrifum, s.s. um gagnaöflun, rannsóknarsvæði, tímasetningu athugana, tíðni mælinga, úrvinnslu gagna, aðferðir við mat og framsetningu niðurstaðna.

Umhverfisstofnun telur að í matsáætlun fyrir landfyllingar við Gufunes þurfi að koma skýrt fram hvernig fyrirhugað er að setja fram niðurstöður þeirra rannsókna sem nú þegar hafa farið fram vegna framkvæmdarinnar og þeirra rannsókna sem fyrirhugaðar eru. Ekki sé nægjanlegt að fram komi að greint verði frá niðurstöðum rannsókna í matsskýrslu. Hvað varðar fuglalíf þurfa t.d. að koma fram í matsskýrslu upplýsingar um tegundir og fjölda fugla, tegundir á válista, á hvaða árstímum fuglar nýta sér svæðið og mikilvægi svæðisins sem búsvæðis. Við umfjöllun um rannsóknir á fjörulífriki og botndýralífi þurfa að koma fram upplýsingar um fjölda tegunda og magn dýra, verndargildi lífríkisins og fjölbreytni og mikilvægi miðað við önnur svæði á Faxaflóa. Við umfjöllun um mengun þarf m.a. að koma fram hvaða efni hafa greinst, hver styrkur þeirra er og hvort til séu umhverfismörk fyrir efnin.

Í matsskýrslu þarf að sýna afmörkun rannsóknarsvæða, staðsetningu mælisniða eða rannsóknarstöðva og skýra frá því hvernig staðið var að rannsóknum.

Virðingarfyllst,

Sigurrós Friðriksdóttir

Helgi Jensson
forstöðumaður framkvæmda-
og eftirlitssviðs